

PATVIRTINTA

Pakruojo r. Linkuvos gimnazijos direktoriaus
2025 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-183-(1.6.)

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO PAKRUOJO R. LINKUVOS GIMNAZIJOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pakruojo r. Linkuvos gimnazijos (toliau - Gimnazija) smurto, patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje bei mokantis nuotoliniu būdu) prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarka (toliau - Tvarka) parengta vadovaujantis 1991 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu Nr. I-1489, 2011 m. gegužės 26 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. XI-1425 „Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje“ (nauja redakcija), smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-582 „Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje patvirtinimo“:

2. Tvarkos paskirtis - užtikrinti sveiką, saugią ir psichologiškai palankią ugdymo aplinką gimnazijoje, kuria siekiama apsaugoti mokinius ir bendruomenės narius nuo bet kokios smurto formos, skatinti bendradarbiavimą, teikti pagalbą nukentėjusiems ir užtikrinti efektyvų reagavimą į incidentus.

3. Tvarkos įgyvendinimą Gimnazijoje koordinuoja Vaiko gerovės komisija (toliau – Komisija).

II. TVARKOS APRAŠO SUDARYMO PRINCIPAI IR VARTOJAMOS SĄVOKOS

4. Tvarka remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio ir formos;

4.2. kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti ir jas stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo smurto (patyčių) dalyvių amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės

tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gaudų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **patyčios kibernetinėje erdvėje:** patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

5.2. **smurtas** - sąmoningas agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu siekiant jį sužeisti ar įžeisti.

5.2.1. **fizinis smurtas** gali būti vienkartinis įvykis arba pasikartojantys, ilgą laiką besitęsiantys veiksmai. Fizinio smurto sukelta fizinė žala gali varijuoti nuo lengvo nubrodinimo, mėlynių iki kaulų lūžių ar net gyvybei grėsmingų sužalojimų. Dažniausiai fizinis smurtas palieka žymes ant vaiko kūno, tačiau neretai apie patirtą traumą galima spręsti iš vaiko elgesio ar emocijų;

5.2.2. **psichologinis smurtas** – sunkiausiai atpažįstama ir nustatoma smurto prieš vaiką forma, nes ji nepaliekia žymių ant vaiko kūno, jo pasekmės pasireiškia tik vėliau, be to, sunku nustatyti ribą tarp vaiko auklėjimo (nuolatinio būgštavimo dėl vaiko laisvalaikio, jo vertimo užsiimti tam tikra veikla ar pan.) ir smurto. Psichologiniam smurtui priskirtinas pastovus vaiko poreikių netenkinimas, nuolatinis vaiko atstovų pagal įstatymą bendravimo su vaiku pobūdis, kuris žalojančiai veikia vaiko asmenybę ir trikdo visavertę jo asmenybės raidą;

5.2.3. **smurtas artimoje aplinkoje** – artimoje aplinkoje veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę ir (ar) neturtinę žalą;

5.2.4. **neturtinė žala** yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais;

5.2.5. **smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo** – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku, ir (ar) vaikas, gyvenantis artimoje aplinkoje, kurioje buvo smurtauta;

5.2.6. **nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus

tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

5.3. **prevencija** suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

5.4. **prevencijos priemonės**, nukreiptos į visus gimnazijos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai gimnazija taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5.5. **intervencija** suprantama kaip gimnazijos administracijos, klasės vadovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų gimnazijos darbuotojų (toliau – gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Patyčių dalyviai:

6.1. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

6.2. besityčiojantysis/ skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ ar prisidedantis prie jų;

6.3. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys;

6.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis patyčias ar žinantis apie jas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja vaiko gerovės komisija.

8. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

8.1. mokinių prieš mokinius;

8.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

8.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

8.4. gimnazijos darbuotojų prieš gimnazijos darbuotojus;

8.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, gimnazijos darbuotojus.

9. **Visi gimnazijos darbuotojai** (administracijos atstovai, pedagogai, švietimo

pagalbos specialistai, kiti darbuotojai) į smurto ir patyčių atvejus nedelsdami reaguoja:

9.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

9.2. primena asmeniui, kuris smurtauja, tyčiojasi Gimnazijos darbo tvarkos taisykles;

9.3. kreipiasi į asmenis, galinčius suteikti pagalbą (tėvus (globėjus, rūpintojus), gimnazijos darbuotojus ir kt.) ir/ ar institucijas (policiją, greitąją medicinos pagalbą ir kt.);

9.4. informuoja klasės vadovą apie smurto (patyčių) atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, užpildydamas pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (1 priedas) ir ją pristatydamas gimnazijos socialiniam pedagogui;

9.5. išsaugo kibernetinių patyčių atvejų įrodymus ir juos pateikia socialiniam pedagogui.

10. **Klasės vadovas**, gavęs informaciją apie smurtą ir patyčias tarp mokinių:

10.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

10.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus) nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną;

10.3. vykdo tolesnę smurto (patyčių) situacijos stebėseną;

10.4. perduoda socialiniam pedagogui visą turimą informaciją, jei smurto (patyčių) atvejis nesibaigia arba kartojasi.

11. **Socialinis pedagogas**:

11.1. fiksuoja smurto (patyčių) atvejus registracijos žurnale, remdamasis pranešimų apie smurtą ir patyčias gautomis formomis;

11.2. informuoja gimnazijos direktorių, jei smurto ir patyčių bent vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys;

11.3. informuoja atitinkamus asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar kt.) ir institucijas (policiją, Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kt.) kibernetinių patyčių atveju;

11.4. apie smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantį asmenį informuoja specializuotos kompleksinės pagalbos centrą (toliau – SKPC), o apie smurtą patyrusį asmenį – SKPC ir policiją, ir pateikti būtiniausius kontaktinius šio asmens duomenis;

11.5. organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą smurto (patyčių) dalyviams, atsižvelgdamas į situacijos pobūdį ir sunkumą, deleguoja funkcijas gimnazijos darbuotojams (klasės vadovui, dalyko mokytojui, psichologui ar kt.);

11.6. informuoja Vaiko gerovės komisiją, esant sudėtingai smurto (patyčių) situacijai.

13. **Vaiko gerovės komisija**:

13.1. inicijuoja ir koordinuoja mokinių apklausų dėl saugios aplinkos, mikroklimato, adaptacijos ir kt. vykdymą, apibendrina jų rezultatus;

13.2. vykdo smurto ir patyčių prevencijos priemones, vadovaudamasi Komisijos veiklos

planu;

13.3. atlieka gimnazijoje fiksuotų smurto ir patyčių atvejų analizę, organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą;

13.4. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ir/ar intervencijos srityje bei kt.;

13.5. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

13.6. organizuoja Komisijos posėdžius, numato veiksmų planą smurto (patyčių) dalyviams (individualūs pokalbiai, grupiniai užsiėmimai, psichologo konsultacijos ir kt.), esant poreikiui, planą koreguoja;

13.7. informuoja gimnazijos direktorių, jei individualus smurto (patyčių) veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto (patyčių) sustabdyti nepavyksta.

14. **Gimnazijos vadovas**, gavęs informaciją apie gimnazijos darbuotojo patiriamą smurtą (patyčias) arba gimnazijos darbuotojui pačiam panaudojus smurtą, pasityčiojus iš kito bendruomenės nario:

14.1. veda individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais;

14.2. rekomenduoja smurto (patyčių) dalyviams kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

14.3. supažindina smurto (patyčių) dalyvius su Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėmis, šio Aprašo tvarka;

14.4. informuoja savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrių ir/ar policiją, esant sudėtingam atvejui.

15. **Mokinys**, patiriantis smurtą (patyčias) ar žinantis apie smurtą (patyčias):

15.1. informuoja nedelsiant bet kurį Gimnazijos darbuotoją, kuriuo pasitiki;

15.2. turi galimybę apie smurto (patyčių) atveją pranešti anonimiškai, naudojasi priemone „Patyčių dėžutė“, kuri yra Gimnazijos interneto svetainėje, adresu <https://patyciudezute.linkuvosgimnazija.lt/>;

16. **Mokinio tėvai** (globėjai, rūpintojai), žinantys apie smurto (patyčių) atvejus, informuoja nedelsiant klasės vadovą/socialinį pedagoga/ administracijos atstovą jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute elektroniniame dienyne ir kt.).

17. Sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio, ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) **privalo**, o kiti asmenys turi teisę apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

18. **Gimnazijos darbuotojas**, gavęs informaciją iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio

apie smurto (patyčių) atveją, informuoja gimnazijos klasės vadovą, socialinį pedagogą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Mokiniai, gimnazijos darbuotojai, mokytojai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

20. Tėvai su šia tvarka supažindinami žinute per Tamo dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.

21. Gimnazija bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais/rūpintojais), vietos bendruomene, Pakruojo rajono policijos komisariato Bendruomenės pareigūnais, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Pakruojo Suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Pedagogine psichologine tarnyba ir kitomis organizacijomis galinčiomis suteikti profesionalią pagalbą smurto ir patyčių prevencijos klausimais.

22. Visų gimnazijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos puoselėjimą bei pareiga nedelsiant reaguoti į bet kokio pobūdžio smurtą ir patyčias.

23. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje: www.linkuvosgimnazija.lt

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Pakruojo r. Linkuvos gimnazija
Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą/patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kada įvyko smurtas/patyčios (data, vald.):	
Kur įvyko smurtas/patyčios (vieta):	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pabraukti):	
Fizinė smurto forma – tyčiniai veiksmai, kuriais siekiama sukelti fizinį skausmą ar žalą: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atėmimas ar gąsdinimas, plaukų pešiojimas ir pan. Žodinė smurto forma – žodinis elgesys, kuriuo siekiama įžeisti, pažeminti ar įbauginti: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt. Kibernetinė smurto forma – skaudinančių, gąsdinančių, žeminančių asmens orumą tekstinių žinučių, paveikslėlių ar vaizdo įrašų siuntimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas ir pan. Psichologinis smurtas – nuolatinis emocinių, socialinių ar psichologinių poreikių netenkinimas, elgesys, kuris trikdo visavertę jo asmenybės raidą, sukelia baimę, menkina savivertę ar izoliuoja. Smurtas artimoje aplinkoje – artimoje aplinkoje veikimu ar neveikimu daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitoks poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę ir (ar) neturtinę žalą. Nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ar už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantis žalą ar	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <i>patyrusio smurtą/patyčias</i> vardas, pavardė, klasė/pareigos:	
Bendruomenės nario, kuris <i>smurtavo/tyčiojosi</i> vardas, pavardė, klasė/pareigos:	
Bendruomenės nario, <i>stebėjusio smurtą/patyčias</i> vardas, pavardė, klasė/pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Bendruomenės nariu patyrusiu patyčias:	
Bendruomenės nario, kuris tyčiojosi:	
Bendruomenės nariu (stebėtoju):	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kita (įrašyti):	

